

в. Е. Пілсудськ
Вінниця, липень 1978

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

Серія Церковних Служб на великі свята

**СЛУЖБА
В
ДЕНЬ СВІТЛОГО ВОСКРЕСІННЯ
ХРИСТОВОГО
(ВЕЛИКДЕНЬ)
І
НА
П'ЯТИДЕСЯТНИЦЮ
(ЗЕЛЕНИ СВЯТА)**

Генеральне Церковне Управління УАПЦ у В. Британії

Лондон — 1964

*О. І. Пісарський
Роблено, Мек. 1978р.*

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

Серія Церковних Служб на велики свята

**СЛУЖБА
В
ДЕНЬ СВІТЛОГО ВОСКРЕСІННЯ
ХРИСТОВОГО**
(ВЕЛИКДЕНЬ)

**I
НА
П'ЯТИДЕСЯТНИЦЮ**
(ЗЕЛЕНІ СВЯТА)

Генеральне Церковне Управління УАПЦ у В. Брітанії

Лондон — 1964

З БАГОСЛОВЕНСТВА
Його Високопреосвященства
Високопреосвященішого
НІКАНОРА
Митрополита Української Автокефальної
Православної Церкви

Передрук з видання Церковного Управління УАПЦ в Еслінгені
1946 року.

З друкарні Української Видавничої Спілки
200, Liverpool Rd., London, N.1. Tel.: NORth 6266/7

В Е Л И К Д Е Н Ъ

СВІТЛЕ Й СЛАВНЕ ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВЕ

Перед 12 год. вночі приходить священик до церкви і, вдягнувшись у ризи (не чорні), відсуває церковну завісу і, залишаючи царські двері тільки причиненими, виходить через північні двері на середину церкви перед плащаницю й править »ПОЛУНОШНИЦЮ«.

»Благословен Бог наш... Амінь«. Трисвяте. Пресв. Тройце... Отче наш... Господи помилуй 12 разів, Слава і нині... Псалом 50. І співається Канон Вел. Суботи, ірмос з тропарями (див. на утрені Вел. Суботи). Після Канона читаємо: Трисвяте. Пресв. Тройце... Отче наш... і по возгласі співається тропар на гол. 2:

**Коли зійшов Ти до смерти, Життя безсмертне,*
тоді умертвив Ти пекло сяєвом Божества;* коли ж
Ти й померлих спід землі воскресив,* всі сили небес-
ні взвивали:*** Життя подавче Христе Боже наш, слава
Тобі. (Тричі).

Під час цього співу священик обкаджує тричі плащаницю і бере її з еванглією й відносить через царські двері у вівтар і кладе на св. престолі, де лежить аж до свята Вознесення Господнього на небо. Священик зачиняє царські двері, виголошує сугубу ектенію й після возгласу робить відпуст відчайний.

УТРЕНЯ

Після полуношниці священик облачачеться у повний світливий одяг, як на літургію, бере в руки хрест, великондній трикірій і кадило, відчиняє царські двері і в вівтарі починає співати на гол. 6 стихири:

**Воскресення Твоє, Христе Спасе,* ангели оспівують
на небесах,* і нас на землі сподоби* чистим серцем
Тебе славити.**

І попереджуємі хорувгами, св. образами, євангелією, образом Воскресіння Христового, виходить з церкви і всі вірні за ним, і приспішеними кроками обходять, тричі навколо церкви при співі стихири: »Воскресення Твоє, Христе Спасе...« і повному церковному дзвоні.

Після обходження всі спиняються в притворі перед зачиненими дверима церкви.

СВЯЩЕНИК: (виголошує) Слава Святій, Одноістотній і Животворчій і Неподільній Тройці, завжди, нині і повсякчас, і на віки вічні.

СВЯЩЕНИК: (співає) Христос Воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував (Тричі).

ХОР: теж співає тричі тропар: Христос Воскрес...

СВЯЩЕНИК: Нехай воскресне Бог, і розвіються вороги Його, і біжать од Нього ті, що ненавидять Його.

Хор: Христос Воскрес... (один раз)

СВЯЩЕНИК: Як щезає дим, нехай щезнуть, як тане віск од вогню.

ХОР: Христос Воскрес... (один раз)

СЯЩЕНИК: Так нехай згинуть грішники від ліця Божого, а праведники нехай звеселяться.

ХОР: Христос воскрес... (один раз)

СВЯЩЕНИК: Цей день, соторив Господь, — радімо й веселімся у цей день.

ХОР: Христос воскрес... (один раз)

СВЯЩЕНИК: Слава...

ХОР: Христос воскрес... (один раз)

СВЯЩЕНИК: І нині...

ХОР: Христос воскрес... (один раз)

СВЯЩЕНИК: Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав.

В цей мент священик хрестом благословляє двері, доторкається до них хрестом і відчиняє, входить сам

і всі вірні до урочисто прибраного й освітленого храму, співаючи:

І тим, що в гробах життя дарував.

Священик кадить Св. Престол, вівтар, усю церкву і народ, а хор у той час співає багато разів: Христос воскрес із мертвих...

Далі священик виголошує велику ектенію й по виголосі: Бо Тобі належить усяка слава... співаємо КАНОН на голс 1:

Ірмос кожної пісні канону спочатку співає священик у вівтарі, а потім повторяє хор і хор співає тропарі з приспівом до кожного: Христос воскрес із мертвих.

ПІСНЯ 1. IPMOS: Воскресіння день,* просвітімось люди!* Пасха, Господня Пасха!* Бо від смерти до життя,* і з землі до неба Христос Бог нас перевів,* пісню перемоги співаючих.

ПРИСПІВ: Христос воскрес із мертвих!

1. Очистьмо почуття і побачимо Христа,* неприступним світлом воскресення осяяного,* і як Він мовить: »Радуйтесь«,* ясно почуємо пісню перемоги співаючи.

2. Небеса ж нехай достойно веселяться,* і нехай радіє земля,* і нехай святкує світ видимий і невидимий,* — Христос бо воскрес, радість вічна.

КАТАВАСІЯ: Воскресіння день... і Христо воскрес... (тричі).

В цей час священик кадить Св. Престол, вівтар, намісні образи і стає перед райськими дверима. Коли хор співає 3-й раз Христос воскрес — повертається до народу і кадить на три боки, голосно вітаючи: Христос воскрес! Вірні відповідають: Воїстину воскрес!

(ТАК БУВАЄ ПІСЛЯ КОЖНОЇ ПІСНІ)

ПІСНЯ 3 IPMOS: Прийдіте, пиймо пиття нове,* не з каменя неплідного чудом явлене,* а з нетління джерела,* що виточив з гробу Христос* — Ним бо ми стверджуємося.

1. Нині все наповнилося світлом,* небо й земля, і глибини підземній;* нехай же святкує все творіння Христове Воскресіння* — Ним бо воно стверджується.

2 Учора поховано мене з Тобою, Христе,* сьогодні встаю, коли Ти воскрес;* учора розп'ято мене з Тобою,* прослав мене з Собою, Спасе, у царстві Твоїм.

КАТАВАСІЯ: Прийдіте пиття... і Христос воскрес (тричі).

Мала ектенія і виголос: Бо ти еси Бог наш...

ІПАКОЙ на ГОЛОС 8: Світанія попередивши,* і знайшовши камень одвалений од гробу* ті, що були з Марією,* від ангела почули:»Чому шукаете серед мертвих, як людину,* Того, Хто в свіtlі вічному пereбувae«?* Погляньте на похоронні пелени,* поспішіте й світові звістіте,* що воскрес Господь, умертивши смерть,* Він бо есть Син Бога, що спасає рід людський«.

ПІСНЯ 4 IPMOS: На Божественній сторожі* Богонадхненний Авакум,* нехай стане з нами й покаже* світоносця ангела,* що радісно мовить:»Сьогодні спаcіння світові,* бо воскрес Христос, як Всемогутній«.

1. Дівственну утробу відкривши,* первенцем явився Христос,* агнцем яко, смертного названо Його,* і непорочним, бо гріха не знев.* Він — наша Пасха* й, яко Бог Істиний, звершеним називається*. Як агнець одноліток,* благословенний нам вінець-Христос* добровільно за всіх у жертву був принесений,* Пасха очищення,* і знову з гробу нам засяяв,* красне Сонце правди.

2. Богоотець Давид перед ковчегом,* як прообразом радіючи веселився,* ми ж, народ Божий, святий,* прообразів здійснення бачивши,* веселімось у Бозі,* бо воскрес Христос, яко Всемогутній.

КАТАВАСІЯ: На Божественній сторожі... Христос воскрес (тричі). Мала ектенія і виголос: Бо Ти Благий і Чоловілюбець...

ПІСНЯ 5 ІРМОС: Встаньмо рано на світанні,* і замість міра пісню принесім Владиці,* ѹ Христа побачимо,* правди сонце,* що всім освітлює життя.

1. Безмірне Твоє милосердя бачивши,* зв'язані кайданами пекельними,* до світла поспішали веселими стопами, Христе,* Пасху славлячи вічну.

2. Зо свічками в руках приступімо до Христа,* що, немов жених, із гробу виходить,* та з чинами ангельськими, що радісно святкують,* прославляємо Пасху Божу, спасенню.

КАТАВАСІЯ: Встаньмо рано... Христос воскрес (тричі). Мала ектенія і виголос: Ђо святилось і прославилось Пречесне і Величне ім'я Твоє...

ПІСНЯ 6 ІРМОС: Зійшов еси Христе, в глибини підземнії,* і розбив кайдани вічнії,* що держали зв'язаних,* і на третій день, як, з кита Йона,* воскрес еси із гробу.

1. Цілими зберігши печаті* воскрес еси із гробу, Христе,* що ключів Діви не порушив еси народженням Своїм,* і відкрив нам райські двері.

2. Спасе мій, жива й незаколена жертво!* Сам Себе, яко Бог, з волі Своєї приніс Ти Отцю* і з Собою праотця всіх Адама піdnіс,* із гробу воскресши.

КАТАВАСІЯ: Зійшов еси... Христос воскрес... (тричі). Мала ектенія і виголос: Бо Ти еси Цар миру... і КОНДАК на ГОЛОС 6: Хоч і до гробу зійшов Ти, Безсмертний,* проте пекельну переміг Ти силу* і воскрес еси, яко переможець, Христе Боже,* що жінкам — мироносицям сказав: »Радуйтесь«* і спокій дарував Своїм Апостолам,* а померлим післав воскресіння.

Потім співаемо:

Воскресіння Христове бачивши, поклонімось Святому Господу Іисусові, Єдиному Безгрішному, хресту Твоему покланяємось, Христе, і Святе Воскресіння Твоє оспівуємо і славимо. Ти бо еси Бог наш, крім Тебе іншого не знаємо, ім'я Твоє призовываемо. Прийдіть усі вірнії, поклонімось Святому Христовому

Воскресінню, це бо через хрест прийшла радість усьому світові. Завжди благословляючи Господа, славимо Воскресіння Його, бо розп'яття перестраждавши, Він смертью смерть переміг.

Воскрес Ісус із гробу, як і провістив, подав нам життя вічне і велику милість. (тричі).

ПІСНЯ 7 ІРМОС: Той, хто отроків з вогню визволив,* людиною бувши, страждає, як смертний,* і стражданням смертнее в красу нетлінія зодягає,*

Єдиний Благословенний Отців Бог* і Препрославлений.

1. Жони богомудрії з миром за Тобою поспішили;* та кого з слізами, як мертвого шукали,* тому як Богу живому, радіючи, поклонилися* і Пасху таємну ученикам Твоїм, Христе, благовістили.

2. Смерти святкуємо умертвлення,* пекла знищення,* іншого життя вічного початок,* радіючи, славимо Тебе, Єдиної Благословленного Отців Бога* і Препрославленого.

КАТАВАСІЯ: Той, Хто отроків... Христос воскрес... (тричі). Мала ектенія і виголос: Нехай буде влада Царства Твого...

ПІСНЯ 8 ІРМОС: Цей урочистий і Святий день,* всім суботам Цар і Господь,* свято над святами;* і торжество із торжеств,* у цей день благословімо Христа навіки.

1. Прийдіте, в урочистий день воскресіння* причасниками будьмо нового плоду виноградного,* радості Божественної,* царства Христового,* прославляючи Його як Бога навіки.

2. Глянь навколо себе, Сіоне,* ось бо прийшли до Тебе, наче світла Богосяяні,* від заходу й півночі,* полуночі і сходу, діти Твої,* благословляючи Христа навіки.

ТРОЇЧНИЙ: Отче Вседержителю і Слово й Душа,* в трьох лицах Єство Надприродне й Пребожественне,*

в Тебе ми охрестилися* й Тебе благословляємо по всі віки.

КАТАВАСІЯ: Цей урочистий... Христос воскрес... (тричі). Мала ектенія і виголос: **Бо благословилось ім'я Твоє і прославилось царство Твоє, Отця...**

ПРИСПІВИ на 9 ПІСНІ: 1. Величає душа моя Христа,* Життя Подавця,* що воскрес на третій день із гробу.

2. Величає душа моя Того,* Хто по своїй волі страждав і був похований* і воскрес на третій день із гробу.

3. Христос — новая Пасха* жертва живая,* Агнець Божий* що бере гріхи світу.

4. Ангел звістив Благодатній:*

»Чистая Діво, радуйся!«,* і ще кажу: »Радуйся!«* Твій Син воскрес на третій день із гробу* і мертвих воскресив;* люди веселітесь.

ПІСНЯ 9 ИРМОС: Світися, світися новий Іерусалиме,* слава бо Господня, над Тобою зійшла.* Радій нині й веселися, Сіоне,* а Ти, Чистая, втішайся, Бегородице,* Воскресінням Сина Своего.

1. О, Божественне, о, любе,* пресолодке слово Твое:*

з нами бо неложно обіцяв Ти бути, до кінця віку, Христе.* Його основою надії маючи,* ми, вірні радімо.

2 О, Пасхо Великай і Найсвятішай, Христе! О, Мудросте й Слово Боже, і Сило!* Дай нам тісніше злучитися з Тобою,* у навечірний день Царства Твоого.

КАТАВАСІЯ: Світися, світися... Христос воскрес... (тричі) . Мала ектенія і виголос: **Бо Тебе хвалять усі сили.. і співається екзапостиларій:**

Тілом заснувши,* як мертвий, Царю й Господи,* на третій день воскрес єси,* Адама з тління підняв* і смерть подолав.* Пасхо нетління,* світу спасіння.

(Тричі).

Усе, що діше, нехай хвалить Господа (на гол. 1-й).

СТИХ: Хваліте Його за могутність Його, хваліте Його по безмежній величності Його. 1 стихира:

Оспівуємо Твоє спасене страждання, Христе,* і славимо Твоє воскресіння.

СТИХИРИ ПАСХИ НА ГОЛОС 5:

СТИХ: Нехай воскресне Бог,* і розвіються вороги Його. Пасха* священна, нам сьогодні з'явилася,* Пасха нова, святая,* Пасха таємная,* Пасха преславная,* Пасха — Христос Визволитель,* Пасха чистая,* Пасха великая;* Пасха вірних;* Пасха, що двері райські нам одчиняє;* Пасха, що освячує всіх вірних.

СТИХ: Як щезає дим, нехай щезнуть.

Прийдіте після видіння, жони-благовісниці,* і Сіонові скажіте:»Прийми від нас радісну вість про Воскресіння Христове,* веселися, торжествуй,* і радуйся, Іерусалиме,* бачивши Царя Христа,* що немов жених із гробу виходить«.

СТИХ: Так нехай згинуть грішники від лиця Божого, а праведники нехай звеселяться.

Мироносці-жони* рано вранці прийшли до гробу Життя Подавця,* знайшли ангела, що сидів на камені,* і він, провістивши їм, так промовив:»Чому шукаете Живого серед мертвих,* чому оплакуєте Нетлінного у тліні? Ідіте, благовістіте ученикам Його.

СТИХ: Цей день створив Господь, радімо й веселімось у цей день.

Пасха красна,* Пасха, Господня Пасха,* Пасха преславная нам засяяла.* Пасха, радісно обіймім один одного!* О, Пасхо, визволення від скорбот,* сьогодні бо із гробу наче з палати,* засяяв Христос* і жони радістю наповнив, мовивши:»Благовістіте Апостолам«.

Слава... і нині...

Воскресення день,* і просвітімось торжеством,* і один одного обіймемо.* Скажімо »Братя«, і тим, що ненавидять нас,* простім все задля воскресіння,* і

так взвиваймо.* Христос воскрес із мертвих,* смертью смерть подолав* і тим, що в гробах життя дарував.

(Тричі).

Після цього священик з хрестом виходить на амвон, вітає вірних тричі словами: Христос воскрес! і читає УЧИТЕЛЬНЕ СЛОВО СВ. ІОАННА ЗОЛОТОУСТОГО:

Хто побожний і боголюбивий, нехай насолодиться з цього врочистого і світлого свята. Хто слуга благорозсудливий нехай увійде в радість свого Господа. Хто працював для Бога самовідречено і постив, нехай прийме сьогодні нагороду. Хто від години першої, тобто змалку працював для Бога, нехай отримає сьогодні заплату, яку заробив. Хто по третій годині став до Божої праці — і той нехай, дякуючи Богові, радісно святкує. Хто в годині шостій став до праці — і той хай не має ніякого сумніву, бо йому ні в чому не буде відмовлено. Коли хтось у дев'ятій годині вдався до Бога, то й той ні в чому нехай на сумнівається, нічого не лякається, бо він нічого не втратив. Навіть той, хто наспів тільки на годину однадцяту, і той нехай ні трохи не боїться, що спізнився, бо Милосердний Владика приймає останнього, як і першого, задовольняє того хто прийшов в одинадцятій годині, як і того, хто працював від години першої. І останнього Він милує, і першого цілком заспокоює, і того щедро обдаровує, і цьому все віддає, і працю приймає до уваги, і добре наміри з приємністю винагороджує, і діла шанує, і щире бажання хвалить.

Отже тому ввійдіть всі в радість Господа свого: і перші і останні однакову нагороду прийміть. Багаті і убогі разом веселіться, щирі і байдужі — шануйте цей день. Хто постив і хто не постив — утіштесь сьогодні. Трапеза готова — розкошуйте всі. Всього дозволі — нехай ніхто не вийде голодний. Всі насолодіться святом віри, всі споживайте з багатства добротливости.

Нехай ніхто не плаче з убожества, бо настало спільне панування. Нехай ніхто не засмучується гріхами, бо прощення з гробу засяяло. Нехай ніхто не лякається смерти, бо смерть Спасителя нас визволила. Переміг її Той, Кого тримала вона. Половинив пекло Той, Хто зйшов до нього. Він засмутив його, коли воно спробувало Його тіло.

І, це передбачуючи, пророк Ісая виголосив: пекло, — каже засмутилося, коли стрінуло Тебе в собі; засмутилось, бо знижене; засмутилось, бо зневажене; засмутилось, бо йому смерть заподіяно; засмутилось, бо збурене; засмутилось, бо зв'язане. Прийняло тіло, а натрапило на Бога; прийняло землю, а стрінуло Небо, прийняло те, що бачило, а впало через те, чого не добачало.

Де твоє жало, смерте. Де твоя перемога пекло. Христос воскрес — і ти звалене. Христос воскрес — і впали демони. Христос воскрес — і радіють ангели. Христос воскрес — і життя вільно пливе. Христос воскрес — і в гробі ні одного мерця, бо Повсталий із мертвих Христос став первістком воскресіння мертвих.

Йому слава і влада на віки вічні. Амінь.

Єктенія сугуба і прохальна.

СВЯЩЕНИК: Премудрість.

ХОР: Благослови.

СВЯЩЕНИК: Благословений Христос Бог наш...

ХОР: Утверди, Боже, Святу Православну Віру...
Замість: Слава Тобі Христе Боже, Надія наша...
священик співає: Христос воскрес із мертвих. смертю смерть подолав.

ХОР: I тим, що в гробах життя дарував.

I священик робить відпуст:

Христос, що воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував, Істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері...

ХОР: Амінь.

Священик, благословлячи хрестом народ, тричі вітає »Христос воскрес«. Народ відповідає: »Воїстину По відпусті хор співає »Христос воскрес« (тричі) »і нам дарував життя вічне, покланяємось Йому трьохденному воскресінню«.

ЦЕРКОВНІ ГОДИНИ НА ВЕЛИКДЕНЬ

Співаються увесь тиждень.

СВІЩЕНИК: Благословен Бог наш...

ХОР: Амінь.

Христос воскрес 3 рази, Воскресіння Христове бачивши... Світися, світися... О Пасхо Великай... див. на 9-ій пісні канону, Іпакої — Світання попередивши... див. після 3-ої пісні канону. Кондак: Хоч і до гробу... див. після 6-ої пісні канону і тропарі

У гробі тілом, у пеклі душою, яко Бог, а в раю розбійником і на престолі був Ти, Христе, з Отцем і Духом, усе наповняючи, як Необмежений.

Слава... Як життя носитель, від раю поправді красніший і від усякої палати царської світліший, явився Христе, гріб Твій джерелом нашого спасення.

І нині... Свята божественна оселе Всешишнього, радуйся, бо через Тебе, Богородице, дано радість тим, що взывають: Благословенна Ти між жонами, Пренепорочная Владичице.

Господи помилуй 40 разів, Слава і нині... Чеснішую від Херувимів... Іменем Господнім. благослови отче...

СВІЩЕНИК: Молитвами святих отців...

ХОР: Амінь і Христос воскрес із мертвих (тричі), Слава і нині... Господи помилуй (тричі). Благослови.

І буває відпуст, як на утрені.

Так само правляться години 3, 6 і 9.

ЛІТУРГІЯ.

Священик виголошує: Благословенне Царство... і співає »Христос воскрес«... (тричі. Теж хор співає, Священик читає стихи, як на утрені »Нехай воскресне Бог« і за кожним стихом співають »Христос воскрес«. Під час цього священик кадить вівтар, храм і народ.

Ектенія велика.

Антифон 1. Кликніть Господеві всі, що живете на землі, співайте імени Його, віддайте славу хвалі Його.

Молитвами Богородиці, Спасе, спаси нас.

Слава... Молитвами... І нині... Молитвами...

Антифон 2. Всі народи плеціте руками, викликуйте Богові голосом радости. Спаси нас Сину Божій, що воскрес із мертвих співаючи Тобі: Алилуя.

Боже змилуйся над нами, і поблагослови нас, осяй лицем Твоїм нас і помилуй нас. Спаси нас, Сину Божий, що...

Слава... Спаси нас... І нині... Єдинородний Сину...

Антифон 3. Чтець: Нехай воскресне Бог, і нехай розсипляться вороги Його, і нехай біжать од лица Його ненависники Його.

Хор: Христос воскрес...

Чтець: Так нехай згинуть грішники від лица Божого, а праведники нехай звеселяться.

Хор: Христос воскрес...

По вході з евангелією:

Чтець: В церквах благовістіте Господа від джерел Ізраїлевих.

Хор: Христос воскрес... і кондак: Хоч і до гробу...

Замість трисвятого: Усі ті, що в Христа хрестилися. Прокімен, гол. 8: Цей день, що його створив Господь, радіймо і веселімось в нім.

Замість »Достойно« — Ангел звістив Благодатний... і Світися, світися... (Див. 9 пісня канону).

Причасний: Тіло Христове прийміте, із Джерела безсмертного вкусіте. Алилуя (тричі).

Замість »Благословен, хто де в ім'я Господне...«

»Ми бачили Світло Істинне...« і »Нехай будуть уста наші...« співається Христос воскрес... (один раз). Замість: »Нехай буде благословенне ім'я Господне...« Христос воскрес... (три рази). Відпуст як на утрені.

На літ. апостол Діян. 1, 1-6. Єванг. Іоан. 1, 1-17.

МОЛИТВА на благословення артоса (дарника).

На Великден після заамвонної молитви священик приходить до жертівника, на якому лежить артос, тобто хліб з написаним на ньому хрестом, виголошує: Господеві помолімось і читає молитву:

Боже всесильний і Господи Вседержителю, що рабові Твоєму Моисеєві при виході Ізраїля з Єгипту для звільнення людей Твоїх від гіркої роботи фараонової звелів еси заколоти агнця, прообразуючого на хресті заколотого задля нас Агнця, що взяв гріхи всього світу, Улюбленого Сина Твого, Господа нашого Ісуса Христа. Та й нині, покірно молимо Тебе, зглянсья на хліб цей і благослови, й освяти його, що ми рabi Твої, в честь і славу, і на спомин Ісуса Христа, що через Нього від вічної роботи ворожої і від адovих міцних кайданів ослабу, звільнення й переведення одержали, перед Твоєю величністю нині у цей всесвітливий, преславний і спасительний день Пасхи, його приносимо. А нас, що приносимо Його й цілуємо та споживаемо Його, учасниками Твого небесного благословення сотвори, і всяку хворість і недуги, від нас Твоєю силою, здоров'я всім подаючи, віджени. Бо Ти є благословення й Податель зцілення, й Тобі славу віддаємо, Безначальному Отцю з Єдинородним Твоїм Сином і Пресвятым, Благим і Животворчим Твоїм Духом, нині і повсякчас і на віки вічні. Амінь.

І кропить св. водою артос, говорячи:

Благословляється і освячується артос цей окропленням води цієї освяченої, в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Після освячення священик кладе артос на аналой, а люди цінують його, приймаючи антидор.

МОЛИТВА на благословення хліба (пасок).

Священик виголошує: Господеві помолімось і читає молитву:

Владико Святий, Отче Вседержителю, Предвічний Боже, благослови освяти хліб цей Твоїм святым Духовним благословенням, щоби був він всім, що споживають його, на спасіння душі, здоров'я тілесне і захистом проти всіх недуг, всякого ворожого підступу через Господа нашого Ісуса Христа, що з неба зійшов, дає життя й спасіння світові, з Тобою живе і царює в єдності Святого Духа нині, й повсякчас, і на віки вічні.

МОЛИТВА на благословення агнця пасхального й іншого м'яса.

Священик: Господеві помолимось і читає молитву:

Зглянися Господи, Ісусе Христе, Боже наш, на агнця цього й на всі інші страви м'ясні, благослови й освяти їх, як благословив і освятив еси агнця, що його Тобі привів вірний Авраам, і агнця, що його Тебі Авель приніс від плодів, також і теля годоване, що його звелів еси заколоти для сина блудного, що знесу повернувся до Тебе. І як той сподобився Твоїї ласки насолодитися, так і ми від Тебе, цих благословенних і освячених страв споживаючи, Твоє благословення зі здоров'ям всі одержимо, Чесного ради Хреста Твого й трьохденного з мертвих воскресення. Бо Ти є правдива Пожива й Податель добра і все благословляєш і освячуєш, Христе Боже наш, і Тобі славу віддаємо, з беззначальним Твоїм Отцем, і з Пресвятым і Добрим, і Оживляючим Твоїм Духом, нині повсякчас, і на віки вічні. Амінь.

МОЛИТВА

на благословення молока, масла й інших страв.

Священик: Господеві помолимось і читає молитву:

Владико Господи Боже наш, що все створив, благослови сир, масло, молоко і з ним яйця й інші страви й нас збережи в благости Твоїй, щоб ми насолоджуючись цих Твоїх, широко поданих, дарів наситились і невимовної Твоєї благости, ради пре-світлого з мертвих трохденного воскресіння Господа нашого Ісуса Христа. Бо Твоя є влада Отця, і Сина, і Святого Духа, нині, й повсякчас, і на віки вічні. Амінь.

І кропить священик св. водою, говорячи:

Благословляються і освячуються всі страви ці окропленням води цієї освяченої, в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Освячення пасок і іншої їжі звичайно буває після Літургії на перший день Великодня. Приносять на цейнтар, або в притвор церковний, або в інше яке місце, і священик творить початок: Слава Святій... Христос Воскрес... з стихами, як на початку утрені, Стихири Пасхи. Під час співу священик кадить паски і, прочитавши молитви кропить водою, говорячи: »Благословляються і освячуються...«

Царські двері весь Великодній тиждень відчинені.

ВЕЧІРНЯ

Священик, облачившись у повний одяг, як на літургію, з хрестом і трикірем в руках, обкладжує св. престол і вівтар і починає: Благословен Бог наш... Христос Воскрес... (тричі) і стихи, як на утрені.

Велика ектенія і співається: »Господи взываю я...« на гол. 2-й, 6 воскресних стихир на гол. 2-й. Слава і нині: Догматик: Минула тінь закону... Вхід з євангелією. Світє тихий... і великий прокимен, гол. 7-й. Хто Бог великий, як Бог наш: Ти еси Бог, щотвориш чудеса. І щоб сподобитися нам... і читається-

ся євангелія від Іоана, зач. 65 (20, 12-25). Єктенія сугуба, Сподоби Господи... Прохальна ектенія і стихира на стиховні, гол. 2-й.

Воскресіння Твое, Христе Спасе,* ввесь світ просвітило,* і Ти покликав до Себе творіння Своє;* Всемогутній Господи, слава Тобі.

Стихири Пасхи, Премудрість, Благослови, і відпуст буває як на утрені.

СЛУЖБА НА П'ЯТИДЕСЯТНИЦЮ

АБО ДЕНЬ СВ. ТРОЙЦІ (ЗЕЛЕНІ СВЯТА)

На Вел. вечірні: Слава Святій... Прийдіте поклонітись... (тричі) і псалом 103. По великій ектенії кафизма 1-ша: »Блажен муж«. На »Господи визиваю« стихири на гол. 1-й.

Стих: Виведи з в'язниці душу мою, щоб хвалив я ім'я Твоє.

П'ятидесятницю святкуємо* і Духа пришестя,* і предложення обіцяного,* сповнення надії і таємниці великої і чесної.* Тому заспіваемо Тобі:/* Содітель всіх, Господи, слава Тобі.

Стих: Із глибини взвивав я до Тебе, Господи: вислушай, Господи, голосу моління моого.

Мовами чужими* обновив еси, Христе, Твоїх учеників,* щоб ними Тебе проповідували,* Безсмертне Слово і Бога,* що подає душам нашим велику милість.

Слава і нині... гол. 8-й:

Прийдіте, люди, Триіпостасному Божеству поклонітись, Синові в Отці зі Святым Духом,* Отець бо безлітно родив Сина завжди Сущого і Сопре-стольного,* і Дух Святий був в Отці, з Сином прославляємий;* єдина Сила, єдине ество, єдине Божество,* Йому ж поклоняючись усі скажемо:/* Святий Боже, що все сотворив Сином* содійством

Святого Духа; Святий Кріпкий, бо через Нього
Отця пізнали,* і Дух Святий прийшов у світ;*
Святий Безсмертний, утішительний Духу,* що від
Отця зійшов і в Сині спочиваєш.* Тройце Свята,
слава Тобі.

Світло тихе... Прокимен: Господь воцарився...
Читань три: 1 (Числ. 11. 16-17, 24-29; 2) Прор.
Іоіля, 22-32; 3) Єзекіїля 36, 24-28.

Стихира на літії, гол. 2-й:

Через пророків звістив еси нам путь спасіння* і в
Апостолах засяяла, Спасе наш, благодать Духа
Твоего.* Ти еси Бог перший,* Ти й по цих,* і на
віки Ти еси Бог наш.

Слава і нині... гол. 8-й:

Коли Духа Твоего послав еси, Господи, сидячим,
Апостолам,* тоді діти єрейські, бачучи жахом жа-
халися,* бо чули їх, просвічуочи іншими дивними
мовами,* що дух подавав їм.* Несвідомі бувши,
умудрялися* і народи вірою зловили,* Божественно,
проповідуючи.* Тому і ми заспіваемо Тобі:/* що на
землі з'явився і від спокуси спас нас, Господи слава
Тобі.

Стихира на стиховні, гол. 6-й:

Не розуміли народи, Господи, сили Пресвятого Ду-
ха,* що була на Апостолах Твоїх,* зміну мов пояс-
нювали п'янством.* Ми ж зміцнившись у вірі від
них, безперестанно так взиваемо:/* Духа Твоего
Святого не відійми від нас,* молимось Тобі, Чоло-
віколюбче.

Нині відпускаеш. Трисвяте. І тропар свята на гол. 8:

Благословенний Ти, Христе Боже наш,* що премуд-
рими рибаків Ти явив,* пославши їм Духа Свято-
го,* і через них світ Ти полонив.* Чоловіколюбче,
слава Тобі. (тричі).

Благословення хлібів.

У Т Р Е Н Я

На »Бог Господь« тропар свята тричі.
Після кафизми сіdalnyj:

Посвяточне й кінцеве свято святкуємо світло, що є П'ятдесятниця, виконання обіцяння й предложення, бо в цей день вогонь Утішителя зйшов на землю в подобі вогнених язиків і просвітив учеників і показав їх неботаемниками. Прийшов світ Утішителя і мир прссвітив.

П о л і е л е й . Величання:

Величаемо Тебе,* Життяподавче Христе,* і шануємо Всесвятого Духа Твоого,* що Його від Отця послав еси,* Божественним ученикам Твоїм.

Стих: Небеса розповідають про славу Божу про творіння рук Його звіщає небозвід.

Мала ектенія і сіdalnyj:

По воскресенні з гробу, Христе, і на висоту небесну Божественнім вознесенні, Боговидцям славу Твою зіслав еси, Щедрий, Духа правого обновивши ученикам. Тому, як у гуслі мусікійські, всім проголосили Божественним бряцалом таємничо, Спасе, науку й спасіння Твое.

Степенні: Антифон на гол. 4-й: Від молодості моєї... Прокимен, на гол. 4: Дух Твій благий наведе мене на путь присту.

Стих: Господи, вислухай молитву мою, уваж на благання мое.

Євангелія від Іоанна зач. 65 (20, 19-23).

Воск ресення Христове не співаемо. Псалом 50.

Слава... Молитвами Апостолів. І нині... Молитвами Богородиці... Помилуй мене, Боже... і Стихира, на голос: 6-й:

**Царю Небесний,* Утішителю, Духу правди,* що
єсюди еси й усе наповняєш,* Скарбе добра й життя
Подавче,* прийди й оселися в нас,* і очисти нас
від усякого гріха,* і спаси, Благий, душі наші.**

КАНОН. Ірмоси, на гол. 7-й:

Пісня 1. Ірмос: Морем покрив Фараона з колесницями Той,*що нищить ворогів потужною силою;*
будемо співати Йому:* бо Він прославився.

Пресвята Тройце, Боже наш, слава Тобі.

Дійсно зіслав еси Утішителя Духа, як раніше обіяв ученикам, Христе. Ти засяяв світлом мирові Чоловіколюбче.

Провіщене в старовину в законі і пророками сповнилось, бо нині благодать Божественного Духа вилилась на всіх вірних.

Катафасія, на гол. 4-й:

Божественним мороком покритий,* недорічний прозвістив Богом писаний закон;* бо отрусили нечисть від розумного ока,* бачить Сущого* і навчається Духа розуміння,* промовляючи Божественними піснями.

Пісня 3. Ірмос: Залишайтесь у Єрусалимі,* поки не наберетесь сили з висоти,* сказав еси, Христе Боже, ученикам:* Я ж пошлю іншого, подібного до Мене Утішителя,* Духа Мого і Отцевого,* котрим ви зміцнитесь.

Пресвята Тройце, Боже наш, слава Тобі.

Сила Божественного Духа, що зйшла, Божественно з'єднала в одно розділених у давнину людей, що згодились на зло, врозумляючи вірних пізнанням Тройці, Котрою ми зцілені.

Катафасія: Розірвала кайдани неплідної утроби* і знищила тяжкий докір многодітної,* єдина молитва в старовину Анни* до Владики і Бога розумів,* що мала духа покірного.

Мала ектенія і Сіdalльний:

Спасові прихильники наповнились радості і набрались сміливости, будучи перед тим боязкими, бо Дух Святий сьогодні з висоти зйшов на дім, де були ученики, і кожний інакше говорив до людей бо язики розсіялись у вигляді вогню й їх не опалили, а ще більше зросли.

Пісня 4. Ірмос: Передбачаючи пришестя Твоє* в
останнє Пророк взвивав, Христе:/* Почув я про силу
Твою, Господи,* що Ти прийшов спасти всіх по-
мазаників Твоїх.

Пресвята Тройце, Боже наш, слава Тобі.

Той, що говорив раніше через пророків і провозві-
щений в законі недосконалим людям, Утішитель —
Бог істини відкривається нині служителям і свідкам
слова.

Дух, носячи в огні знамено Божества, розділився
в дивних язиках, бо Він є сила Божественна, що
сходить від Отця, самовладна.

Катавасія: Царю царів,* Який від Якого Єдиний
Слове,* що сталося від Отця безпочаткового,* Рів-
носильного Твого Духа* на Апостолів істинно по-
слав еси,* що як Добродітелеві, співали:/* Слава
владі Твоїй, Господи.

Пісня 5. Ірмос: Дух спасіння по страху Твойому,
Господи,* зачатий серед пророків і народжений на
землі,* робить чистими серця апостольські* і Пра-
вий в вірних обновляється,* бо світ і спокій —
повеління Твої.

Пресвята Тройце, Боже наш, слава Тобі.

Зійшла нині сила — Дух Благий, Дух премудrosti
Божої, Дух, що сходить від Отця й з'явився нам,
вірним, через Сина, подаючий святість тим, в кого
вселяється, в котрій Він виявляється по еству.

Катасія: Спасительне очищення гріхів,* вогнеду-
ховну прийміть росу Духа,* світоносні діти Церкви:/*
бо нині від Сіону вийшов закон* — благодать Духа
в подобі вогнених язиків.

Пісня 6. Ірмос: Що плаваю в безодні житейських
турбот* і потопаю в хвилях гріхів* і, викинений
душогубному звірю,* як Іона, взываю до Тебе
Христе:/* із смертоносної глибини мене виведи.

Пресвята Тройце, Боже наш, слава Тобі.

Від Духа Твого щедро вилив на всяке тіло, як
прозвістив Ти, Господи, і все наповнилось познання
Твого, що Син нетлінно народився, а Дух нероздільно
сходить від Отця.

Ката Васія: Як очищення нам, Христе і спасіння Владико,* засяяв еси від Діви, щоб як пророка Іону з утроби звіря морського,* від тління визволити Адама зі всім впалим родом.

Мала ектенія і кондак, на гол. 8-й:

Коли Всешишній, зійшовши,* мови змішав, то поділив між собою народи.* Коли ж вогняні Він роздав язики,* то покликав усіх до єдності;* і ми однодушно славимо Все святого Духа.

Пісня 7. Ірмос: В піч вогненну бувши вкинуті,* побожні юнаки перемінили вогонь на росу,* в піснопіенні взиваючи: Благословенний Ти, Господи, Боже отців наших.

Пресвята Тройце, Боже наш, слава Тобі.

Коли апостоли проповідали великі діла Божі, то невірні пояснили оп'янінням дійство Духа, що Ним відкривається Тройця, единий Бог отців наших.

Православно визнаємо нероздільне существо, — Бога Отця Безначального, Слова й Духа з тою ж владою, взиваючи: Благословен еси, Боже отців наших.

Ката Васія: Згідна пісня музична дзвеніла* на честь вилитому з золота бездушному ідолові.* Світлоносна ж благодать Утішителя* почесно буде, щоб взивати: Тройце Єдина,* Рівносильна й Безпочаткова,* благословенна Ти.

Пісня 8. Ірмос: Незгоряєма купина, охоплена вогнем,* на Синаї явила Бога недоріці гугнявому Мойсеєві;* а ревність до Бога трьох отроків* співцями непереможними в огні показала;* всі творіння, прославляйте Господа* і величайте по всі віки.

Пресвята Тройце, Боже наш, слава Тобі.

Коли сильне животворче дихання Все святого Духа з шумом зійшло з неба на рибаків у подобі вогнених язиків, тоді вони проповідали діла Божі: всі творіння оспівуйте Господа й прославляйте по всі віки.

Не лякаючись вогню жахливого, як ті, що вступають на недосяжну гору, прийдім і станьмо на горі Сіоні, в місті Бога живого, взиваючи нині з духоносними учениками: всі творіння оспівуйте Господа й прославляйте по всі віки.

Хвалимо, благословимо, поклоняємось Господеві, оспівуючи й прославляючи Його по всі віки.

Катавасія: Розв'язує пута* і зрошує полум'я Три- світлий образ Богоначалія.* Отроки взивають,* благословість единого Спаса і Вседітеля, як Добродітеля,* все створене творіння.

Пісня 9. Ірмос: Мати Невісна, Діво Богородице,* не зазнавши тління при народженні,* і Творцеві всього — Слову тіло дала,* Вмістилище Невмістного,* Оселе безмежного Творця Твоего,* Тебе величаемо.

Пресвята Тройце, Боже наш, слава Тобі.

Вогненадхнений ревнитель, що в старовину вознісся з радістю на палаючій вогнем колесниці, прообразував дуновення, нині осяявшее апостолів, що, ним бувши просвічені, відкрили всім Тройцю.

Чулось дивно від учеників, не по закону їх природи, бо коли один голос Духа віщав по благодаті ріжко, то народи, племена й невірні чули про велики діла Божі, навчаючись пізнати Тройцю.

Катавасія: Радуйся Царице,* Преславна Мати, Діво!* бо ніякий здібний і красномовний язик не може вітійствувати, щоб оспівати Тебе належно,* і всякий розум не в силі Твоє різдво зрозуміти.* Тому ми одноголосно Тебе славимо.

Мала ектенія і Екзапостиларій:

Всесвятий Духу, що сходиш від Отця і через Сина прийшов до навчених учеників, що Тебе, як Бога пізнали, — освяти всіх.

Слава і нині...

Світло Отець, світло Слово, світло і Дух Святий, що в подобі вогнених язиків апостолам був посланий і Ним увесь світ просвічується, щоб шанувати Святу Тройцю.

Усе що діше — і стихири на »хваліт«, гол. 4-й:

Стих: Виконати над ними суд написаний Слава ця буде всім праведним Його.

Преславне сьогодні бачили всі народи в місті Давидовім,* коли Дух Святий зійшов у подобі вогнених язиків,* як Богонадхнений Лука повістує,

кажучи:/* коли зібрались ученики Христові,* то стався шум, як від бурного вітру,* і наповнив дім, де сиділи вони.* І всі почали говорити дивними словами, дивними повченнями,* дивними повеліннями Святої Тройці.

Слава і нині, гол 6-й і стихира: Царю Небесний...

По Великому славословії — тропар свята. Єктенії і Відпуст: Що в подобі вогнених язиків з неба послав Пресвятого Духа на Святих Своїх учеників і апостолів, Христос, Істинний Бог наш, молитвами...

НА ЛІТУРГІЇ:

Антифон I. Стих: Небеса повідають славу Божу, про діла ж рук Його промовляє небозвід.

Молитвами Богородиці, Спасе, спаси нас.

Стих: По всій землі розійшовся голос їх і до краю вселеної слова їх Молитвами Богородиці...

Слава і нині... Молитвами Богородиці...

Антифон II. Стих: Нехай вислухає тебе Господь у день журби, нехай боронить тебе ім'я Якова.

Спаси нас, Утішителю Благий, співаючих Тобі Аллілуя.

Стих: Нехай пошле Тобі поміч від Святого і від Сіона заступить Тебе. Спаси нас, Утішителю Благий...

Слава... Спаси нас, Утішителю Благий... І нині: Єдинородний...

Антифон III. Стих. Господи, силою Твоєю возвеселиться Цар і спасінням Твоїм вельми радітиме. Тропар свята.

Чого бажала душа його, дав Ти йому, і благання уст його Ти не відкинув. Тропар свята:

Благословенний Ти, Христе Боже наш,* що премудрим рибаків Ти явив,* пославши їм Духа Святого,* і через них світ Ти полонив.* Чоловіко-любче, слава Тобі.

По вході стих: Вознесися, Господи, силою Твоєю; будемо славити й оспіувати силу Твою.

Тропар, Слава і нині... кондак свята:

Коли Всешишній, зійшовши,* мови змішав, то поділив між собою народи.* Коли ж вогняні Він

роздав язики,* то покликав усіх до єдності;* і ми однодушно славимо Всесвятого Духа.

Замість Трисвятого: Усі ті, що в Христі хрестилися, у Христа зодягнулися. Алилуя.

Прокимен, на гол. 8-й:

По всій землі розійшовся голос їх і до краю всеїленної слова їх.

Стих: Небеса повідають славу Божу, про діла ж рук Його промовляє небозвід.

Апост. Діяній зач. 3 (2, 1-11). Єванг. Іоанна зач. 27 7, 37-52, 8, 12).

Замість »Достойно«:

Радуйся, Царице,* Преславна Мати, Діво,* бо ніякий здібний і красномовний язик не може вітійстувати, щоб оспівати Тебе належно,* і всякий розум не в силі Твоє різдво зрозуміти.* Тому ми одноголосно Тебе славимо.

Причасний: Дух Твій благий наведе мене на землю праву.

Відпуст, як на утрені.

—ооо—

В неділю Св. П'ятдесятниці безпосередно після Літургії правиться В Е Ч И Р Н Я з колінопреклонними молитвами.

Благословен Бог наш... Царю Небесний... Трисвяте Отче наш... Господи помилуй (12 разів), Прийдіте поклонімось і читається псалом 103.

Єктенія велика:

У спокої Господеві помолімось. Хор: Господи помилуй.

За спокій з неба й спасіння душ наших, Господеві помслімось.

За спокій усього світу, за добрий стан Святих Божих Церков та за з'єднання всіх, Господеві помолімось.

За святий храм цей і тих, що з вірою, побожністю та страхом Божим входять до нього, Господеві помолімось.

За Святу Православну Українську Церкву, і Владику нашого, Високопреосвященішого Митрополита Ніканора і Владику нашого Преосвященнішого (ім'я правлячого єпископа), чесне пресвітерство, за ввесь причет і народ, Господеві помолімось.

За Боголюбиву, Богом бережену й Многострадальну Матір нашу Україну і всіх дітей її, що в Україні й на чужині сущих, Господеві помолімось.

За правлячу владу нашу й усе Христолюбиве військо, Господеві помолімось.

За місто це (або село), всяке місто й край, і за тих, що з вірою живуть у них, Господеві помолімось.

За добре поліття, за врожай плодів земних та за часи спокійні, Господеві помолімось.

За тих, що тут стоять і чекають благодаті Святого Духа, Господеві помолімось.

За тих, що прихилили свої серця перед Господом і коліна, Господеві помолімось.

Щоб сподобитися нам Царства нетлінного й благодаті Святого Духа, Господеві помолімось.

Щоб бути нам храмами й оселею Святого Духа Животворчого, Господеві помолімось.

Щоб знайти нам благодать і милість Всесвятого Духа, Господеві помолімось.

Щоб бути нам причасниками Святого Духа, Господеві помолімось.

Щоб одержати нам прощення провин і пізнання духовної благодаті, Господеві помолімось.

Щоб не бути нам без Святого Духа під час грізного суда Христового, Господеві помолімось.

О даруванні багатої милости й щедрот благости Святого Духа, Господеві помолімось.

Про звільнення нас через Святого Духа від кайданів ворожих, Господеві помолімось.

За спасіння нас з висоти, що скилили коліна в День цей П'ятидесятниці, Господеві помолімось.

Щоб вислухав Господь Бог нас грішних, послав на нас Святого Духа й освятив нас, Господеві помолімось.

Щоб поклонятися нам завжди душевно й тілесно
й оспіувати Святу Одноістину Тройцю в єдності,
Господеві помолімось.

Щоб приемним було схилення колін і моління на-
ше перед Ним, як паходці духовні, Господеві помо-
лімось.

Щоб визволитися нам від усякої скорботи, гніву й
недугів, Господеві помолімось.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Тво-
єю благодаттю.

Пресвяту, Пречисту, Преблагословенну, Славну
Владичицю нашу Богородицю й Приснодіву Марію
зо всіма святыми пом'янувши, самі себе й один одно-
го, й все життя наше Христу Богу віддамо.

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонін-
ня...

Кафизми немає. »Господи, взиваю«, на гол. 4-й
стихири:

Стих: Коли на беззаконня зважатимеш, Господи,
— Господи, хто устоїть, бо в Тебе очищення есть.
Преславне сьогодні бачили всі народи в місті Да-
видовім,* коли Дух Святий зійшов у подобі вогнен-
них яzikів,* як Богонадхненний Лука повістує,
кажучи:/* коли зібрались ученики Христові,* то
стався шум, як від бурного вітру,* і наповнив дім
де сиділи вони.* І всі почали говорити дивними
словами, дивними повченнями,* дивними повелін-
нями Святої Тройці.

Слава і нині... гол. 6-й:

Царю небесний,* Утішителю, Духу Правди,* що
всюди еси й усе наповняєш,* Скарбе добра й жит-
тя Подавче,* прийди й оселися в нас,* і очисти нас
від усякого гріха,* і спаси Благий, душі наши.

Вхід з кадилом. Великий прокимен, на гол. 7-й:

Хто Бог великий, як Бог наш: Ти еси Бог, що тво-
риш чудеса.

Стих: Ти показав між народами силу Твою.

Стих: Я сказав: тепер я почав розуміти, це зміна
правиці Всешишнього.

Стих: Я згадав діла Господні, бо від початку згадувати буду чудеса Твої.

І знов: Хто Бог великий, як Бог наш...

І священик виголосивши: Ще й ще, схиливши коліна, Господеві помолімся, читає першу молитву лицем до народу:

Пречистий, Нескверний, Безначальний, Невидимий, Недосяжний, Недослідимий, Непереможний, Незлічений, Незлобивий, Господи, Один, що маеш безсмертя, у світі живеш неприступнім, що створив небо й землю, море й усе, що в них і на них, — раніш, ніж просити Тебе, що всі прохання задовольняєш, молимось Тобі і просимо Тебе, Владико Чоловіколюбче, Отця Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, що для нас і для нашого спасіння з неба зйшов і тіло прийняв від Духа Святого, Марії Діви й Преславної Богородиці:

Ти, що перше словами навчав, а потім діла показав, коли спасительні страждання витерпів, подав нам, покірним і грішним і недостойним рабам Своїм, волю приносити моління Тобі в схиленні голови й колін о гріех наших і людській несвідомості.

Сам милостивий і Чоловіколюбний, вислухай нас, коли кликатимемо до Тебе, а особливо в день цей П'ятдесятій, в який по Вознесенні Господа нашого Ісуса Христа на небеса і сидінні праворуч Тебе, Бога й Отця, зіслав еси Святого Духа на святих Своїх Учеників і Апостолів, що спочив на кожному з них і наповнились вони невичерпної ласки й говорили ріжними мовами про величність Твою.

І нині тих, що моляться Тобі, вислухай нас і пом'яни смиренних і засуджених і виведи з полону душі наші, маючи над нами, що молимось Тобі, милість. Прийми нас, що припадаючи до Тебе і взиваємо: згрішили ми, Тобі принадежні від утробы матері нашої, бо Ти еси Бог наш.

Але марно пройшли дні наші й позбавлені ми всякої відповіді. Але, надіючись на щедроти Твої, гріхів молодості нашої й несвідомості не згадуй і від тамниць наших очисти нас і не покинь нас під час

старости; коли покинуть нас сили наші — не залиши нас. Раніше, ніж у землю нам повернутись, сподоби до Тебе звернутись і уваж нас, сподоби до Тебе звернутись і уваж нас благоприяттям і благодаттю.

Зглянися з висоти святої Твоєї, Господи, на людей, що тут стоять і моляться і чекають від Тебе багатої милості. Зглянися на нас ласкою Твоєю, визволи нас від насильства дияволського, зміни життя наше святыми Твоїми і священними постановами. Ангела вірного, охоронителя, пристав для людей Твоїх, всіх зberi в Твоє Царство, дай прощення тим, що надіються на Тебе, прости їм і нам гріхи, очисти нас дійством Святого Твого Духа, знищи підступи ворожі на нас.

Благословен еси, Господи, Владико Вседержителю, що просвітив день сонячним світлом, а ніч прояснив зорями вогняними, довготу денну перейти нас сподобив і наблизитись до початку ночі, вислухай моління наші і подай безліч милості Твоєї й щедрот Твоїх в насліддя Твоє. Захисти нас святыми Твоїми Ангелами, зодягни нас у зброю правди Твоєї, охорони нас істинною Твоєю, збережи нас силою Твоєю, визволи нас від усіх обставин і всякого підступу ворожого. Подай нам і цей вечір з наступаючою ніччю досконалій, святий спокійний, безгрішний, без спокус, без мрій, і всі дні життя нашого, молитвами Пресвятої Богородиці й усіх святих, що від віку Тобі дододили.

Заступи, спаси, помилуй, піднеси з колін нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Пресвяту, Пречисту, Преблагословенну... і виголос: Бó Тобі належить милувати й спасати нас, Боже наш...

Ектенія сугуба: »Промовимо всі...« По ектенії священик виголошує, Ще й ще схиливші коліна, Господеві помолімось. І читає молитву другу:

Господи Йисусе Христе, Боже наш, що подав спокій Твій людям і дар Пресвятоого Духа ще за життя з нами і в насліддя невід'ємлене вірним завжди подаеш, а особливо цю ласку Твоїм ученикам і апосто-

lam сьогодні зіслав і їх уста зміцнив вогняними язиками, що ними весь рід людський, Богопізнання почувши, просвітився і від темряви спокус відвернувся й навчився віри через розділення вогнених видимих язиків, щоб благословити Тебе з Отцем і Святым Духом, в Єдиному Божестві, силі і владі. Бо Ти еси Отцеве сяєво істоти й ества Його незмірне й непорушне накреслення, Джерело премудrosti й благодаті, відкрій і мені грішному уста й навчи мене належно в потребі молитися. Бо Ти знаєш безліч моїх гріхів, але милість Твоя побідить усе безмірно. Во зі страхом стою перед Тобою, безнадійність душі моєї в безодню милости Твоєї опустивши. Покермуй життям моїм, що словом всім творінням невимовною силою мудrosti керуеш, тихе збурених Пристановище. Покажи мені дорогу, куди маю йти. Духа Премудrosti подай моїм помислам. Духа розуму нерозумові моїому даруй. Духом страху Твого захисти мої діла й Духа правди віднови у нутрі моїм. Духом Владичним зміцни думання думок моїх, щоб на всякий день, будучи наставляємий Духом Твоїм Благим на все добре, сподобитися чинити по заповідям Твоїм і завжди пам'ятати про Твое славне пришестя для осудження содіянного нами.

Не допусти мене покушатися тлінним і гарним світа цього, але зміцни бажання до одержання будучих скарбів. Во Ти сказав, Владико, коли хто просить у Твому імені, без перешкод одержить від Твоего Споконвічного Бога Отця. Тому й я грішний, в День пришестя Святого Твого Духа молю Твою благість, дай мені все, що потрібно для спасіння. Ти Господи всякого добра багатий Податель Благий, бо Ти подаєш усе з достатком, чого просимо. Ти еси співстраждучий і Милостивий, що був мешканцем тіла нашого, і, схиляючи перед Тобою коліна, схиляємось любоблагоутробно для очищення гріхів наших.

Подай, Господи, людям Твоїм щедроти Твої, вислухай нас з неба святого Твого, освяти нас силою Спасительної Правиці Твоєї. Покрий нас покровом крил Твоїх, не відкинь творіння рук Твоїх. Тобі Єдиному

грішими, але Тобі ж Єдиному й служимо. Не вміємо вклонятися чужому Богові й простягати, Владико, руки наші до бога іншого. Прости нам провини й прийми наші на колінах молитви, подай нам усім руку помочі, прийми молитву всіх, як кадило приемне, що приноситься перед Твоїм Преблагим царством.

Господи, Господи, визволяй нас від усякої стріли, що летить у день, і від усякого лиха, що приходить у темряві. Прийми жертву вечірню, підношення рук наших. Сподоби нас у нічну пору без гріха прожити без спокуси від злого, і визволь нас від усякого неспокою й боязни, що від диявола до нас приходить. Подай душам нашим покаяння й думкам нашим пам'ять про іспити на Страшнім і Правдивім Суді Твоїм. Пригвозди до страху Твого тіла наші й умертви земні члени наші, щоб і в спокої під час сну ми просвіщалися, розгляданням постанов Твоїх. Віддали від нас усяке видіння непристойне і похать згубну. Підведи нас у час молитви зміцненими в вірі й успішними в заповідях Твоїх.

Заступи, спаси, помилуй, піднеси з колін і охорони нас, Боже, Твою благодаттю.

Пресвяту, Пречисту, Преблагословенну... і виголос:

Милосердям Єдинородного Сина Твого, що з ним благословен еси з Пресвятым, Благим і Животворчим Твоїм Духом, нині повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Читається: »Сподоби, Господи...« І священик:
Ще й ще, схиливши коліна, Господаві помолімось.

I молитва третя:

Вічнотекуче Джерело життя і світла, Рівновічна з Отцем Сило, все призначене до спасіння чудово виконавший, Христе Боже наш, що кайдани смерти й окови пекла розірвав, лукавих духів безліч подолав і привів Себе за нас на непорочне заколення і дав Тіло Пречисте в жертву, вільне від усякого гріха, і страшним цим священнодійством життя нам

дарував; до пекла зійшов і кайдани вічні розбив і тим, що сиділи в темряві, вихід показав. Змія, що був початком злоби і перебував у безодні, богомудрою спокусою зловив і кайдани темряви зв'язав у тартарі й вогні невгласимим, у темряві вічній незміrenoю силою Твоєю прикріпив.

Великославна Премудрість Отця, покривдженім великим помічником явився, і просвітив тих, що сидять у темряві в тіні смертельній. Ти, Споконвічної Слави Господа й Отця Вишнього, Сине Улюблений, Світло споконвічне від споконвічного Світла, Сонце Правди. Вислухай нас, що молимось Тобі, й упокой душі рабів Твоїх, раніше спочилих отців і братів наших і всіх родичів по тілу; всіх, своїх по вірі, що їх згадуємо нині, бо в Тебе влада вся і в руці Твоїй тримаеш усі кінці землі. Владико Вседержителю, Боже Отців і Господи милости роду смертного й усякого ества людського Содітелю, Будівничий Життя й упокоення в житті вічне. Ти виміруеш роки для живих і встановлюеш час смерти, зводиш до пекла і виводиш, зв'язуеш у немочі і виводиш у силі, сучасне належно будуеш і майбутнім пожиточно керуєш; тим, що зранені смертельним жalom, надію на воскресення подаеш.

Сам, Владико, всіх, Боже Спасителю наш, Надіє всіх кінців землі і тих, що в морі далеко. В цей останній і великий спасительний день П'ятдесятниці свята тайни Святої Одноістотної й Споконвічної й Нероздільної та Незлітної Тройці показав нам і зшестя Святого Духа Твого Животворчого в подобі вогнених язиків на святих Твоїх апостолів вилив і благовісниками їх поставив побожної віри нашої, ісповідниками й проповідниками правдивого богословія показав. У це досконале й спасительне свято молитовні очистні жертви за тих, що в пеклі, сподобив приймати, подаючи великі надії на ослаблення від мук що їх обтяжують, і утіху від Тебе.

Вислухай нас смиренних Твоїх рабів, що молимось Тобі, й упокой душі рабів Твоїх, раніше спочилих, у місті світлім, у місці достатнім, у місці прохолоди,

звідки біжить усяка недуга, журба й зітхання. Осели душі їх в оселях праведних, спокою й полекшення, сподоби їх. Щоб не мертві похвалили Тебе, Господи, і не ті, що в пеклі прославлення насміляться принести Тобі, але ми живі благословимо Тебе й молимо, й очистительні молитви й жертви приносимо Тобі за душі їх.

Боже Великий і Вічний, Святий, Чоловіколюбивий що сподобив нас у цей час стати перед неприступною Твоєю славою на оспіування і похвалу чудес Твоїх. Очисти нас, недостойних рабів Твоїх і подай благодать, щоб смиренним серцем, без пересади, приносити трисвяте славословіє й подяку за Твої великі дари, що подав і подаєш завжди нам. Пом'яни, Господи, неміч нашу, й не погуби нас за беззаконня наші, але єчини велику милість до покори нашої, щоб позбавившись гріховної темряви, жили ми по правді, зодягнувшись у зброю світла й перебували в стороні від підступів ворожих і сміливо прославили всі Тебе, Єдиного Істинного й Чоловіколюбця Бога. Бо Твоя справді велика є тайна, Владико всіх, тимчасова розлука Твого творіння й по цьому з'єднання й упокоення на віки.

Тобі подяку за все визнаємо за входи наші у світ цей і відходи, що, в надії на воскресення й життя нетлінне, Твоїм правдивим обіцянням запевнюють, що їх приймемо під час будучого другого пришестя Твого. Бо Ти еси воскресення нашого начальник і почивших непідкупний і чоловіколюбний Суддя й нагороди Владика й Господь, що щиро дав нам Своє Тіло й Кров для кінцевого упокорення і наших пристрастей невід'ємних, бо добровільно спокусу прийняв з милосердя щедрот і постраждав еси. Сам був спокущений, бувши Помічником самообіцяним нам, що спокушаємось: тому й вивів нас еси в Твою безпристрасність.

Прийми, Владико, благання й молитви наші й упокой отців кожного, матерей, дітей, братів і сестер,

рідних і споріднених, і всіх, раніше спочилих, душі в надії на воскресення і життя вічне; осели душі їх і імена в книзі життя, на лонах Авраама, Ісаака й оселі живих і Царстві Небеснім, в раю солодкости, через світлих Твоїх ангелів вводячи всіх у святі Твої оселі, воскресаючи й наші тіла в день, що його визначив правдивим Твоїм обіцянням, бо нема, Господи, смерти рабам Твоїм, що розлучаються з тілом і до Тебе, Бога нашого, приходять, але представлення від журби на пожиточне й солодше й на радість упокосння... А коли що й згрішили Тобі, то будь милостивим для нас, тому що ніхто не є чистий від гріха перед Тобою, хоч би й один день життя мав. Тільки Ти один на землі явився Безгрішний. Господь наш, Ісус Христос, через котрого всі маємо надію милість одержати й відпущення гріхів.

Через те нам і їм, як благий і Чоловіколюбний Бог, ослаби; остав, прости гріхопадіння наші вільні й невільні, свідомі й несвідомі, явні й скриті, в ділі, в думці, в слові, у всьому нашему поводженні й руках. Тим, що відійшли від нас, волю й полекшення даруй, а нас, перебуваючих тут, благослови, кінець благий і спокійний даруй нам і всім людям Твоїм і, милости й чоловіколюбства глибину відкриваючи нам під час страшного й жахливого Твого пришестя Царства Твого гідними нас вчини.

Боже Великий і Вишній, Єдиний, що маєш безсмертя, у світі живеш неприступнім, все творіння мудростю Твоєю сотворив, віddілив світло від темряви, сонце призначив на день, а місяць і зорі на пору ночі, сподобив і нас, грішних у цей день прийти перед Лице Твое з хвалою й вечірню службу Тобі принести. Сам, Чоловіколюбний Господи, направ молитву нашу, як кадило перед Тобою й приими її як паходці приемні. Подай нам цей вечір і наступну ніч спокійну, зодягни нас у зброю світла, визволи нас від страху нічного і усякого лиха, що приходить у темряві. Подай нам сон, що його для відпочинку

нашого дарував еси, вільний від усяких диявольських mrій. Так, Владико всіх, добра Подателю, нехай і на постелях наших з розчуленням згадаємо у ночі Пресвяте ім'я Твоє і науковою Твоїх заповідей просвічені в радості духовній встанемо на прославлення Твоєї благости, молитви й благання до Твого милосердя приносячи за наші грехи, за всіх людей Твоїх, на яких зглянься за молитви Пресвятої Богородиці.

Заступи, спаси, помилуй, піднеси з колін і охорони нас, Боже Твоєю благодаттю.

Пресвяту, Пречисту, Преблагословенну... і виголос:

Бо Ти еси Упокоення душ і тіл наших і Тобі славу віддаємо Отцю, і Синові, і Святому Духові, нині...

Прохальна ектенія »Доповнімо вечірню молитву...«

Стихира на стиховні, на гол. 3-й:

Нині на знак усім видимі язики були,* бо юдеї, що від них є тілом Христос,* недугуючи недовірством, від Божої ласку відпали.* А ми Божественно-го світла від язиків сподобились,* зміцнились словами учеників, проповідуючих славу Благодітеля всіх Бога.* З ними ж серця і коліна схиливши, вірою поклонімось Святому Духові,* зміцнившись Спасителем душ наших. Слава і нині: »Прийдіте люди...« (див. веч. в суб.).

По »Нині відпускаеш« і Трисвятому — тропар на гол. 3:

Отця Безначального, Сина Рівнобезначального,* Духа Рівносущного, — Божество Єдине,* херувимськи славославити осмілившиесь, скажемо:/* Свят, Свят еси, Боже наш,* хвалимий у Тройці, помилуй нас.

Слава і нині: Благословен еси...

І відпуст великий: Що з Отчого і Божественного лона Себе понизив і з неба на землю зійшов, і все

наше ество прийняв і обожествив його, після ж цього на небо знову вознісся й сів праворуч Бога Й Отця, а Божественнного і Святого, і Одноістотного, і Рівносильного, і Рівнославного, і Співвічного Духа послав на Святих Своїх Учеників і Апостолів, і цим просвітив їх, а через них і ввесь світ, Христос Істинний Бог...

ВІДПРАВА НА ДЕНЬ СВЯТОГО ДУХА.

На ранній.

На »Бог Господь« тропар свята »Благословенний Ти, Христе Боже наш... (тричі).

Після першої кафизми сіdal'nyi, гол. 4:

Світло відсвяткуймо, вірні, попразничний і останній празник, себто П'ятидесятницю-виконання і здійснення обітниці; бо в цей празник зйшов на землю вогонь Утішителя у вигляді наче б язиків, і просвітив учеників і знавцями тайн небесних показав їх. Прийшло світло Утішителя і світ просвітило.

Канон свята. Після 6 пісні кондак і ікос свята. Після »Усе, що діше« поставимо стихів 4 і співаємо стихири хвалітні гол. 2.

В пророках Ти, Спасе наш, сповістив нам путь спасіння, і в апостолах засяяла благодать Духа Твоего. Ти Бог перший, Ти й останній, і по віки Ти Бог наш.

У дворах Твоїх прославляю Тебе Спаса світу і ставши навколошки поклонюся Твоїй непереможній силі, ввечері й рано й в полуночі і кожного часу благословляти буду Тебе, Господи.

У дворах Твоїх, Господи, ми вірні, коліна душ і тіл преклонивши, прославляємо Тебе Безначального

Отця і Рівнобеззначального Сина, і Рівновічного й Пресвятого Духа, що просвіщає душі наші:

Слава й нині, гол 8.

Колись мови були змішані за відвагу будувати вежу, а нині мови стали розумні для слави Богопізнання. Там Христос засудив нечестивих за прогрішення, тут Він просвітив Духом рибаків. Тоді знищено мовчання для покарання, нині відновляється згода для спасіння душ наших.

Славослов'я велике; тропар свята, ектенії й відпуст свята: »Христос істинний Бог наш, що у виді огненних язиків з неба послав!...« І потім година перша.

На літургії: Ізобразительні псальми і з канона свята пісні 3 і 6 на блаженних. На вході: Вознесення, Господи, в силі Твоїй; будемо славити й оспівувати силу Твою (Пс. 20,14). Тропар свята. Слава і нині... Кондак свята Після Трисвятого прокимен апостола, гол. 6: Спаси. Господи, людей Твоїх і благослови насліддя Твое (Пс. 27,9,1). Апостол до Ефесян. зачало 229 (Гл. 5,9-19). Євангелія від Матфея, зач. 75 (Гл. 18, 10-20). Замість »Достойно« співається ірмос дев'ятої пісні канона:

